

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
з дисципліни «ЄС та політика сусідства»

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____
галузь знань _____ 29 «Міжнародні відносини _____
(шифр і назва)
спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» _____
(шифр і назва)
освітня програма _____ «Міжнародні відносини та регіональні студії» _____
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ за вибором _____
(обов'язкова/ за вибором)
факультет _____ міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу _____

Укладач: канд. іст. наук, доц. Онацький М. Ю.

1. Навчальний контент:

Тема 1. Цивілізаційні чинники європейської єдності

Витоки європейської єдності. Становлення ідей європейської цивілізації. Реалізація демократичних принципів в епоху античності. Західне християнство та його вплив на процес формування цивілізаційних засад сучасної Європи. Епоха Відродження та формування сучасної європейської ментальності. Питання цивілізаційних меж Європи.

Проекти європейської єдності в історії: середньовічна політична думка (ідеї Данте, Карла Великого, Оттона I, Карла V); період Просвітництва (П. Дю Буа, Е. Крюсе, Д. де Суллі, В. Пенн, Ш.-Л. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо, П.-Ж. Прудон, Сен-Симон).

Тема 2. Передумови та початок Європейської інтеграції (1945 – 1957 рр.)

Зміни в системі міжнародних відносин після Другої Світової війни. Пошук шляхів об'єднання країн Західної Європи в повоєнний період. Західної Європи. Становлення економічних співтовариств шести країн. Декларація Р. Шумана: основні положення. Європейське об'єднання вугілля і сталі. Римські угоди. Заснування Європейського Економічного Співтовариства та Євратома.

Тема 3. Перехідний період Європейської інтеграції (1958 – 1969 рр.)

Формування спільного ринку країн членів ЄЕС. Суперечності процесу економічної інтеграції. Становлення інституціональної системи європейських співтовариств. Особливості політичної взаємодії в Європейському співтоваристві. Кризові явища в ЄЕС у 1960-х рр. Позиція Ш. де Голля щодо вступу Великобританії до Європейського співтовариства: подвійне вето та його наслідки.

Тема 4. Розвиток Європейського Співтовариства в 70-х – 80 х рр. ХХ ст.

Перше розширення Європейського співтовариства. Особливості взаємовідносин Великої Британії та ЄЕС в 1970-х – 1980-х рр. Фінансова криза 1968 – 1973 рр. та її наслідки для Європи. Енергетичні кризи 1970-х рр. та їх вплив на процес європейської інтеграції. Структурно-організаційні зміни в Європейському співтоваристві. Початок формування системи Європейського політичного співробітництва. Розширення ЄЕС на південь. Трансформація інституціональної системи Європейського Співтовариства. ЄЕС на міжнародній арені. Єдиний Європейський акт. Єдиний простір без кордонів: шляхи і проблеми формування.

Тема 5. Євроінтеграційні трансформації у 1990-х рр.

Геополітичні трансформації наприкінці 1980-х – на початку 1990-х рр. і перспективи європейського будівництва. Маастрихтська угода та утворення Європейського Союзу. Вступ Австрії, Фінляндії та Швеції до ЄС та його геостратегічне значення. Амстердамський і Ніццький договори: сутність та практичне втілення. Інституціональні реформи в ЄС. Формування Економічного та Валютного союзу. Еволюція політики ЄС щодо країн Центральної Європи. Особливості співробітництва країн ЄС у правоохоронній

сфері та галузі юстиції.

Тема 6. Особливості розвитку ЄС у XXI ст.

Реформування інституціональної системи Євросоюзу. Розширення ЄС на схід у 2004 – 2007 рр.: механізми, особливості та проблеми. Особливості економічної та політичної взаємодії Євросоюзу з країнами пострадянського простору. Угода про запровадження Конституції ЄС. Лісабонська угода та політичні нововведення в Європейському Союзі. Трансформація політичних структур ЄС.

Тема 7. Європейська політика сусідства та особливості її реалізації

Концептуальні засади зовнішньополітичної діяльності Європейського Союзу. Проблеми і перспективи зовнішньої політики ЄС. Основні виміри впровадження європейської політики сусідства. Нормативно-правове забезпечення політики сусідства Євросоюзу. Модельовання форм Європейської політики сусідства. Основні виміри впровадження ЄПС. Досвід реалізації Ініціативи Північного Виміру (економічної зони ЄАВТ). Інституційні параметри євросередземноморського партнерства: від Барселонського процесу до Європейської політики сусідства.

Прерогативи стратегій відносин зі східними сусідами ЄС. Росія – ЄС: потенційні сценарії розвитку взаємодії. Проект «Східне партнерство» та особливості його реалізації.

Еволюція розвитку відносин ЄС і України. Політико-правові аспекти виконання між Україною та ЄС Угоди про партнерство і співробітництво (16.06.1994). Програми ЄС щодо України: результати впровадження. Особливості політичного діалогу Україна – ЄС. Здобутки української держави на шляху адаптації національного законодавства до стандартів ЄС. Політика сусідства у взаємовідносинах України та ЄС. Україна в рамках проекту «Східне партнерство». Євроінтеграційні перспективи України після останньої хвилі розширення Європейського Союзу. План дій Україна – ЄС. Угода про асоціацію між Україною та ЄС та особливості її практичної реалізації.

Тема 8. Політико-правова система Європейського Союзу

Установчі договори Європейського Союзу: Паризький договір (18.04.1951). Римські договори (25.03.1957). Єдиний європейський акт (17- 28.02.1986). Договір про Європейський Союз (Маастрихтський договір) (07.02.1992). Амстердамський договір (02.10.1997). Ніщський договір (26.02.2001). Римський договір (01.05.2004). Договір про запровадження Конституції для Європи. Загальні принципи права ЄС. Шенгенські угоди (1985). Розмежування повноважень Європейського Співтовариств.

Спільні основи Європейського Союзу. Інституціональна структура ЄС. Категорії інституцій Євросоюзу: головні інституції, органи контролю, дорадчі утворення, фінансові органи. Головні інституції ЄС. Повноваження та особливий статус Європейської Ради. Склад та організація роботи Ради міністрів. Європейська Комісія – автономний орган на службі інтересів Спільноти. Європейський Парламент – представник народів Союзу. Інституції контролю. Компетенції Суду Європейських Співтовариств. Функції Рахункової Палати. Дорадчі органи. Призначення Соціально-економічного комітету ЄС і Комітету регіонів. Фінансові установи ЄС.

Рекомендована література

Основна література

1. Копійка В.В. Шинкаренко Т.І, Європейський Союз: історія і засади функціонування: навчальний посібник / за заг. ред. Л.В. Губерського. К.: Знання, 2009. 751 с.
2. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції / В. Посельський. К.: «Смолоскип», 2002. 166 с.
3. Палагнюк Ю.В. Заснування і етапи становлення Європейського Співтовариства / Ю. Палагнюк // Світова та європейська інтеграція. С. 94 – 119.
4. Шамраєва В.М. Європейський Союз: історичні, правові та інституційні основи: підручник для студентів вищих навчальних закладів / В.М. Шамраєва. Х.: Вид. Хар. ІНДАУ «Магістр», 2014. 160 с.

Допоміжна література

1. Грінченко О. Європейська політика сусідства як підґрунтя для співробітництва Європейського Союзу з Україною / О. Грінченко // Європейське право. 2012. № 2–4. С. 208 – 214.
2. Пошедін О. І., Чулаєвська М.Є. реформування європейської політики сусідства: орієнтири для України / О.І. Пошедін, М.Є. Чулаєвська // Вісник НАДУ при Президентіві України. 2016. № 2. С. 68 – 75.
3. Толстов С.В., Дікарев О.І. Європейський Союз як суб'єкт міжнародних відносин / С.В. Толстов, О.І. Дікарев // Наукові праці МАУП, 2013. Вип. 3(38). –С. 60 – 73.

Посилання на інформаційні ресурси в інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Вінникова Н. Україна в Європейській політиці сусідства – «провінція Європи»? URL: http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/11625/1/8_18Ukr_nac_ideya.pdf
2. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до європейського Союзу : монографія / за ред. І. В. Яковюка. К.: Ред. журн. «Право України», 2012. URL: file:///C:/Users/Internet-6/Downloads/Istoriya_Evropu_2012.pdf
3. Круглашов А. М., Озимок І., Астапенко Т. С., Руссу В. В. Європейська інтеграція на початку нового тисячоліття: довідник / склад. А. М. Круглашов, І. Озимок, Т. С. Астапенко, В. В. Руссу. Ч. 1. Чернівці, 2010. 212 с. URL: file:///D:/Євроінтеграційні%20проекти_ІСТОРИЯ/binder1.pdf
4. Пазізіна К.В., Уніят А.В. Світова та європейська інтеграція: навч. посібник. Тернопіль. 2013. 260 с. URL: <file:///D:/Література/Євросоюз/Світова%20та%20Європейська%20інтеграція.pdf>
5. Європейський Союз – Україна. – Представництво Європейського Союзу в Україні, 2015. URL: http://lib.pu.if.ua/files/europa/eu-ua_uk.pdf
6. Does the European Union need its own army? Afghanistan withdrawal revives an old debate. URL: https://www.washingtonpost.com/world/europe/afghanistan-eu-army/2021/09/03/ee0f4eea-0c24-11ec-a7c8-61bb7b3bf628_story.html

7. Discontent Simmers Over How to Police EU Privacy Rules. URL: https://www.wsj.com/articles/discontent-simmers-over-how-to-police-eu-privacy-rules-11631525401?mod=searchresults_pos5&page=2
8. Going to Europe? These 7 countries have tightened rules on Americans. URL: <https://www.washingtonpost.com/travel/2021/09/09/europe-travel-restrictions-americans/>
9. Eastern Partnership Territorial Cooperation Support Programme. URL: <https://www.euneighbours.eu/en/east/stay-informed/projects/eastern-partnership-territorial-cooperation-support-programme>
10. The territorial defence in Poland – the influence of the Ukrainian conflict experiences. URL: <https://uaforeignaffairs.com/uk/category/novini/the-territorial-defence-in-poland-the-influence-of-the-ukrainian-conflict-experiences>

2. Плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи

Назва теми
<p><i>Тема 1. Цивілізаційні чинники європейської єдності.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Витоки європейської єдності. 2. Стародавня Греція та її роль у формуванні сучасних європейських цінностей. 3. Реалізація демократичних принципів в епоху Стародавнього Риму. 4. Західне християнство та його вплив на процес формування цивілізаційних засад сучасної Європи. 5. Епоха Відродження та формування сучасної європейської ментальності.
<p><i>Тема 2. Передумови та початок Європейської інтеграції (1945 – 1957 рр.).</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Імперія Каролінгів та її вплив на процес формування нових рис Європейської цивілізації. 2. Проект об'єднання Європи Іржі Подебради 3. Об'єднаний проект герцога Сьюлі: мета та основні характеристики. 4. Ідеї І. Кната та їх вплив на процес європейського об'єднання. 5. Відродження ідей об'єднаної Європи у 20-х – 30-х рр. XX ст. Сутність проекту А. Бріана.
<p><i>Тема 3. Перехідний період Європейської інтеграції (1958 – 1969 рр.).</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Друга Світова війна: наслідки для Європи. 2. Початок «холодної війни» та її вплив на формування «атлантичної» Європи. 3. США та формування об'єднаної Європи в повоєнний період. 4. «Доктрина Трумена» та «План Маршалла»: роль та місце в процесі економічної відбудови Західної Європи. 5. Великобританія та її участь в європейських інтеграційних процесах у другій половині 1940-х – 1950-х рр.
<p><i>Тема 4. Розвиток Європейського співтовариства в 70-х – 80 х рр. XX ст.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Європейське оборонне співтовариство та витоки інтеграції у військовій сфері. 2. Західноєвропейський союз: мета створення та основні учасники. 3. «Декларація Р. Шумана»: основні положення. 4. Європейське об'єднання вугілля та сталі: причини створення, сутність проекту та наслідки його реалізації.
<p><i>Тема 5. Євроінтеграційні трансформації у 1990-х рр.</i></p>

1. Римські угоди та заснування Європейського Економічного Співтовариства.
2. Створення Митного союзу ЄЕС та його наслідки.
3. Початок формування Спільного ринку ЄЕС.
4. Становлення інституціональної системи європейських співтовариств.
5. Суперечності процесу економічної інтеграції в 1960-х рр.
6. Криза Євратому.

Тема 6. Особливості розвитку ЄС у XXI ст.

1. Розвиток політичного співробітництва в Європейському Співтоваристві.
2. Проекти політичного об'єднання Західної Європи в 1960-х рр.
3. Опозиція Європейським Співтовариствам: пошуки альтернативи.
4. Європейська асоціація вільної торгівлі: мета створення, основні завдання та ключові учасники.
5. Еволюція європейської політики Великої Британії в 1960-х рр. та подвійне вето Ш. де Голля.

Тема 7. Європейська політика сусідства та особливості її реалізації.

1. Гаазький саміт 1969 р. та поглиблення інтеграційних процесів у Західній Європі.
2. Перше розширення Європейського Співтовариства.
3. Розвиток спільних галузевих політик в ЄЕС.
4. Фінансова криза 1968 – 1973 рр. та її наслідки для Європи.
5. Особливості політичного співробітництва в Європейському Співтоваристві.
6. Інтеграційні процеси в Західній Європі в період світової економічної кризи 1970-х рр.

Тема 8. Політико-правова система Європейського Союзу.

1. Заснування європейської валютної системи.
2. Розширення Європейського Співтовариства на південь.
3. Формування нових інституцій в ЄЕС та перші прямі вибори до Європарламенту.
4. Активізація європейських інтеграційних процесів у другій половині 1980-х – на початку 1990-х рр.
5. Єдиний простір без кордонів: шляхи і проблеми формування.
6. Європейське Співтовариство на міжнародній арені.

Завдання для самостійної роботи

Види, зміст самостійної роботи

Тема 1. Цивілізаційні чинники європейської єдності.

Завдання: поглибити знання з історії Західної Європи, розкрити особливості процесу становлення західної цивілізації, з'ясувати вплив християнства на процес формування європейських цінностей.

Тема 2. Передумови та початок Європейської інтеграції (1945 – 1957 рр.).

Завдання: дослідити зміни в системі міжнародних відносин після Другої Світової війни та пошук шляхів об'єднання країн Західної Європи в повоєнний період, проаналізувати процес становлення економічних співтовариств шести країн Західної Європи.

Тема 3. Перехідний період Європейської інтеграції (1958 – 1969 рр.).

Завдання: проаналізувати Римські угоди, дослідити процес становлення Європейського Економічного Співтовариства та основні мотиви європейської інтеграції.

Тема 4. Розвиток Європейського співтовариства в 70-х – 80 х рр. ХХ ст

Завдання: розкрити особливості формування об'єднаної Європи після завершення перехідного періоду, визначити основні напрями інтеграційного процесу в 1970-х – 1980-х рр., охарактеризувати процес розширення ЄЕС та його наслідки.

Тема 5. Євроінтеграційні трансформації у 1990-х рр.

Завдання: проаналізувати вплив геополітичних змін наприкінці 1980-х – на початку 1990-х рр. з точки зору перспектив формування об'єднаної Європи та утворення Європейського Союзу, ознайомитись з основними положеннями Маастрихтської угоди, розкрити характер інституціональних реформ в ЄС у 1990-х рр.

Тема 6. Особливості розвитку ЄС у ХХІ ст.

Завдання: проаналізувати трансформаційні процеси в ЄС у 2000-х рр., розкрити особливості економічної та безпекової політики Євросоюзу, розглянути причини та наслідки розширення ЄС на схід у 2004 – 2007 рр.

Тема 7. Європейська політика сусідства та особливості її реалізації.

Завдання: з'ясувати особливості нормативно-правового забезпечення політики сусідства Євросоюзу, розглянути форми Європейської політики сусідства, проаналізувати основні виміри впровадження ЄПС.

Тема 8. Політико-правова система Європейського Союзу.

Завдання: дослідити інституціональну структуру Європейського Союзу, повноваження та принципи функціонування головних і дорадчих органів управління Євросоюзу, з'ясувати загальні принципи права ЄС.

3. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, післяатестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни

Зразок тестів для поточного та підсумкового контролю

1. 1970-і рр. в історії Європейського Співтовариства стали періодом:
 1. Активізації процесу євроінтеграції
 2. Завершення формування об'єднаної Європи
 3. Початку створення Спільного ринку
 4. Стагнації інтеграційних процесів у Західній Європі

2. Законодавчу функцію в ЄС здійснюють:
 1. Європейський парламент і суд ЄС

2. Комісія, Європейський Парламент і Рада ЄС
 3. Палата аудиторів та Рада Міністрів ЄС
 4. Європейська Комісія, Суд ЄС, Палата аудиторів
3. Протягом 1990-х рр. до Європейського Союзу вступили:
1. Швейцарія, Мальта, Кіпр, Фінляндія, Австрія
 2. Австрія, Норвегія, Швейцарія, Ліхтенштейн
 3. Австрія, Фінляндія, Швеція
 4. Австрія, Швеція, Норвегія, Ісландія, Фінляндія

Індивідуальні завдання з дисципліни «ЄС та політика сусідства»

Індивідуальними завданнями з дисципліни є завдання, які сприяють більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

До індивідуальних завдань відносяться реферати, розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи, контрольні роботи, що виконуються під час аудиторних занять та самостійної роботи, курсові, дипломні роботи тощо.

Індивідуальні завдання виконуються особою, яка навчається, самостійно із одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника.

Індивідуальним семестровим завданням з курсу «ЄС та політика сусідства» виступає контрольна робота, передбачена навчальним планом на третій семестр, яку студенти виконують під час самостійної роботи.

Контрольні роботи, що виконуються під час самостійної роботи, – це індивідуальні завдання, які передбачають самостійне виконання студентом певної практичної роботи на основі засвоєного теоретичного матеріалу.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання студента є видом позааудиторної самостійної роботи студента навчального чи навчально-дослідницького характеру, яке виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу і завершується разом із складанням підсумкового заліку із даної навчальної дисципліни. Метою такого виду роботи виступає самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

Індивідуальні завдання з дисципліни сприяють більш поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань. Для покращення підготовки майбутнього спеціаліста, поглиблення запропонованого під час лекцій матеріалу застосовуються такі види індивідуальних завдань як реферати, аналітичні огляди тощо.

Тема роботи обирається студентом самостійно за власним побажанням з переліку запропонованих.

Робота оформлюється відповідно до вимог, що висуваються до курсових та дипломних робіт. Структура роботи складається зі вступу, основної частини, висновків, списку джерел та літератури. Максимальний загальний обсяг індивідуального завдання – 20 сторінок.

У вступі обґрунтовується актуальність теми дослідження, розкривається мета, завдання, об'єкт, предмет, вказується структура роботи, розкривається стан та ступінь наукової розробки обраної проблематики. Обсяг: 2 сторінки.

В основній частині розглядається матеріал, що розкриває тему дослідження. Обсяг: 14 сторінок.

У висновках підводиться підсумок результатів дослідження. Обсяг – 2 сторінки.

Список літератури має містити не менше 10 положень. Він формується в алфавітному порядку і розміщується після висновків.

Бібліографічний опис кожної публікації у списку літератури має відповідати чинним вимогам, що висуваються до наукових робіт.

У контрольній роботі обов'язково мають бути посилання на літературу зі списку. Для цього в тексті в квадратних дужках вказується порядковий номер роботи зі списку літератури та, через кому, сторінка. Наприклад [4, с. 127]. Кілька праць перераховуються через крапку з комою. Наприклад [6, с. 215; 10, с. 21].

У додатки мають бути винесений ілюстративний матеріал – таблиці, схеми, графіки, діаграми, фотографії, малюнки тощо. Їх кількість не має перевищувати п'ятої частини всієї роботи. Ілюстративний матеріал допускається як у кольоровому, так і у чорно-білому вигляді. Фотографії мають бути контрастними, малюнки – чіткими.

Мова на якій має бути підготовлене індивідуальне завдання – державна (українська)!

Приймаються лише ретельно вичитані роботи у текстовому редакторі, сумісному з MSWord. Шрифт – Times New Roman. Розмір кегля – 14. Інтервал між рядками – 1,5 (півтора). Відступ першого рядка абзацу – 1 см.

Назва розділу, «вступ», «висновки», «список літератури», «додатки» мають бути написані великими літерами та жирним шрифтом

Наприклад: **ВИСНОВКИ.**

Вступу, кожний розділ, висновки, список джерел та літератури, додатки мають починатися з нової сторінки.

Зміст розміщується на другій сторінці одразу після титульного аркушу.

Нумерація сторінок – у правому верхньому кутку. Нумерація починається з другої сторінки (тобто зі Змісту).

Теми контрольних робіт з дисципліни «ЄС та політика сусідства»

1. Інституційна структура Європейського Союзу та особливості її трансформації.
2. Наднаціональні функції та суверенні права національних держав у процесі формування інституційної системи ЄС.
3. Рада Міністрів ЄС: співвідношення законодавчих та виконавчих повноважень.
4. Європейська Рада: правовий статус та основи діяльності.
5. Дорадчі органи ЄС: структура та компетенції.
6. Європейська Комісія в системі європейських інституцій Євросоюзу.
7. Європейський адміністративний простір: основні принципи формування та функціонування.
8. Роль та місце політичних партій у процесі європейської інтеграції.
9. Європейська політика сусідства.
10. Копенгагенські критерії: роль та значення в процесі еволюції Європейського Співтовариства.
11. Правова система Європейського Союзу та особливості її впровадження.
12. Європейський Суд: інституційна структура, компетенції та повноваження.
13. Європейська соціальна модель та її специфіка.
14. Політика ЄС в сфері енергетики та проблема забезпечення енергетичної безпеки Європи.
15. Принцип розподілу владних повноважень в ЄС.
16. Європейський парламент: роль та місце в законотворчому процесі.
17. Процедури ухвалення рішень в Європейському Союзі.
18. Формування спільного простору безпеки ЄС.
19. Фінансові установи: роль та місце в системі ЄС.

20. Особливості політичного співробітництва в Європейському Співтоваристві.
21. Регіональна політика Євросоюзу: мета та завдання.
22. Інтеграція як механізм ведення зовнішньої політики Європейського Союзу.
23. Спільні політики в ЄС та особливості їх здійснення.
24. Європейський Союз та політика «Східного партнерства».
25. Єдиний простір без кордонів: шляхи і проблеми формування.
26. Міграційна політика ЄС.
27. Політика Європейського Союзу в сфері освіти та наукового співробітництва.

Завдання для підсумкового контролю

1. Становлення ідей європейської цивілізації
2. Чинники єдності Європи
3. Стародавня Греція та її роль у процесі формування сучасних європейських цінностей
4. Реалізація демократичних принципів в епоху Стародавнього Риму
5. Західне християнство та його вплив на процес формування цивілізаційних засад сучасної Європи
6. Епоха Відродження та Реформація як чинники духовної трансформації Європи
7. Особливості формування європейської системи цінностей у XVIII – XX ст.
8. Відродження ідей об'єднаної Європи у 20-х – 30-х рр. XX ст. Сутність проекту А. Бріана
9. Друга Світова війна та її вплив на розвиток інтеграційних процесів у Європі
10. Еволюція ідей європейської інтеграції в Західній Європі після Другої Світової війни
11. Особливості трансатлантичного військово-політичного співробітництва в другій половині 1940-х – на початку 1950-х рр.
12. Європейське оборонне співтовариство: витоки становлення інтеграції в оборонній сфері
13. «Декларація Р. Шумана»: основні положення
14. Європейське об'єднання вугілля та сталі: причини створення, сутність проекту та наслідки його реалізації
15. Особливості інституціональної структури Європейського об'єднання вугілля та сталі
16. Римські угоди та заснування Європейського Економічного Співтовариства
17. Особливості формування спільного бюджету Європейських Співтовариств
18. Створення Митного союзу ЄЕС та його наслідки
19. Початок формування Спільного ринку ЄЕС
20. Великобританія та її роль в європейських інтеграційних процесах у другій половині 1940-х – 1950-х рр.
21. Опозиція Європейським Співтовариствам: пошуки альтернативи
22. Формування спільного ринку в рамках ЄЕС
23. Суперечності процесу економічної інтеграції в 1960-х – 1970-х рр.
24. Становлення інституціональної системи європейських співтовариств
25. Розвиток політичного співробітництва в Європейському Співтоваристві: кризи 1960-х рр. та спроби їх подолання
26. Соціально-економічні наслідки перехідного періоду європейської інтеграції
27. Еволюція європейської політики Великої Британії в 1960-х рр. та подвійне вето Ш. де Голля

28. Європейська асоціація вільної торгівлі: мета створення, основні завдання та ключові учасники
29. Особливості формування спільної сільськогосподарської політики в рамках Європейського Співтовариства
30. Фінансово-економічна криза 1970-х рр. та її наслідки для Європи
31. Початок формування системи Європейського політичного співробітництва в 1970-х рр.
32. Перше розширення ЄЕС: причини, перебіг та наслідки
33. Розвиток економічної інтеграції в період економічної та фінансової кризи 1970-х рр.
34. Участь Великобританії в ЄЕС та трансформація інтеграційної політики країни в 1970-х – 1980-х рр.
35. Проекти інституціональної реформи Європейського Співтовариства в 1970-х – 1980-х рр.
36. Трансформація інституціональної системи Європейського Співтовариства протягом 1970-х – 1980-х рр.
37. Формування нових інституцій в ЄЕС у 1970-х рр. та перші прямі вибори до Європарламенту.
38. Розвиток спільних політик ЄЕС в 1970-х – на початку 1980-х рр.
39. Європейське Співтовариство на міжнародній арені в 1970-х – 1980-х рр.
40. Особливості міжнародних відносин Європейського Співтовариства з країнами «соціалістичного табору»
41. Розширення ЄЕС на південь у 1980-х рр. та його вплив на європейські інтеграційні процеси
42. Суперечності трансатлантичного співробітництва в 1970-х – 1980-х рр.
43. Єдиний простір без кордонів: шляхи та проблеми формування
44. Близький Схід та Середземноморський регіон у міжнародній політиці ЄЕС в 1970-х – 1980-х рр.
45. Єдиний європейський акт: передумови прийняття та основні положення
46. Геополітичні трансформації наприкінці 1980-х – на початку 1990-х рр. та їх вплив на процес європейського будівництва
47. Об'єднання Німеччини та його вплив на процес європейської інтеграції
48. Маастрихтський договір та утворення Європейського Союзу
49. Маастрихтський договір: основні положення
50. Трансформація політичних структур ЄС в 1980-х – 1990-х рр.
51. Формування нової стратегії розширення Європейського Співтовариства. Копенгагенські критерії
52. Розширення ЄС у 1990-х рр. та його геостратегічне значення
53. Особливості формування Економічного та Валютного союзу Європейського Співтовариства
54. Амстердамський та Ніццький договори: основні положення
55. Вступ Австрії, Фінляндії та Швеції до ЄС та його геостратегічне значення
56. Еволюція політики ЄС щодо країн Центральної Європи в 1990-х рр.
57. Розширення ЄС на схід у 2004 – 2007 рр.: механізми, особливості, основні проблеми та наслідки
58. Загальні принципи права ЄС
59. Наднаціональні повноваження в європейських інтеграційних процесах

60. Головні інституції Євросоюзу: повноваження та принципи функціонування
61. Дорадчі органи Європейського Союзу та їх функції
62. Фінансові установи: роль та місце в інституціональній системі ЄС
63. Триступенева система підготовки та прийняття рішень в Євросоюзі та її специфіка
64. Особливості здійснення спільних політик в ЄС наприкінці ХХ – у ХХІ ст.
65. Розвиток соціальної політики в ЄС у 1990-х – 2000-х рр.
66. Співробітництво країн Європейського Співтовариства в сфері внутрішніх справ та юстиції
67. Реформування інституціональної системи ЄС в 1990-х – 2000-х рр.
68. Спільна транспортна політика країн ЄС
69. Політика Євросоюзу в галузі освіти та науки
70. Особливості енергетичної політики ЄС
71. Спільна регіональна політика Євросоюзу: мета та завдання
72. Особливості формування спільної зовнішньої політики та політики безпеки Євросоюзу
73. Основні виміри впровадження європейської політики сусідства
74. Європейська політика «Східного партнерства» та особливості її впровадження
75. Транскордонне співробітництво як форма міжрегіональної взаємодії в Європейському Союзі.
76. Інституціональні параметри євросередземноморського партнерства: від Барселонського процесу до Європейської політики сусідства
77. Диференційований і уніфікований підходи до формування відносин Євросоюзу з країнами-сусідами
78. Нормативно-правове забезпечення політики сусідства
79. Становлення ініціативи ЄС «Північний вимір»
80. Європейська політика сусідства як інструмент співробітництва ЄС з Україною
81. Еволюція розвитку відносин ЄС і України в 1990-х – 2000-х рр.
82. Формування договірно-правових та політичних засад співробітництва України та ЄС.
83. Європейський адміністративний простір: принципи формування та особливості функціонування
84. Brexit та його вплив на інтеграційні процеси в Європі
85. Трансформація відносин Європейського Співтовариства та США наприкінці ХХ – у ХХІ ст.

4. Завдання семестрових екзаменів

Структура екзаменаційної роботи: 3 теоретичних запитання, які містяться в екзаменаційному білеті. Максимальна кількість балів за відповідь на перше запитання складає 15 балів, на друге запитання – 15 балів, на третє запитання – 10 балів (усього – 40 балів)

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти надається можливість скласти залікову роботу в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «ЄС та політика сусідства».

Зразок екзаменаційного білету:

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Семестр: 7

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): бакалавр

Навчальна дисципліна: ЄС та політика сусідства

Екзаменаційний білет № 7

1. Треступенева система підготовки та прийняття рішень в Євросоюзі та її специфіка (15 балів)
2. Становлення ініціативи ЄС «Північний вимір» (15 балів)
3. Перше розширення ЄЕС: причини, перебіг та наслідки (10 балів)

Затверджено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

протокол № 1 від «26» серпня 2021 року

Зав. кафедрою _____ А.Ю. Парфіненко

Онацький

Екзаменатор _____ М.Ю.